

Face control είναι ο τίτλος της νέας δουλειάς του δημιουργού, που παρουσιάζεται από τις 28 Μαΐου.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Τα πορτρέτα του Γιάννη Ψυχοπαίδη

Προσπάθεια του καλλιτέχνη να αποτυπώσει την ανθρώπινη εικόνα σ' ένα διάλογο με την εμπορική εικόνα που υπάρχει γύρω μας

Face control: όρος ιδιαίτερα προσφιλής στο λεξιλόγιο των νέων που επιτρέπει να μπουν σε συγκεκριμένους χώρους διασκέδασης. Το κοίταγμα μέσα από το τετράγωνο παράθυρο που ελέγχει τις προδιαγραφές του προσώπου έδωσε το έναυσμα στον Γιάννη Ψυχοπαίδη να δημιουργήσει μία σειρά πορτρέτων που αποτελούν και το περιεχόμενο της τελευταίας δουλειάς του. «Αυτό το παράθυρο, που αποσπασματικά απομονώνει το πρόσωπο συνοψίζοντας όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που το νομιμοποιούν να εισχωρήσει κάπου, έδωσε την ευκαιρία να σκεφτώ ότι από τη μια μπορεί να κρύβεται ο καλλιτέχνης και από την άλλη το μοντέλο του. Διαπίστωσα ότι παίζεται κάτι πολύ βαθύτερο και ουσιαστικό: Ποια είναι τα κριτήρια που βάζουμε για τον άνθρωπο της άλλης πλευράς; Πώς νομιμοποιείται κάποιος να περάσει στον προσωπικό χώρο; Στην δεδομένη περίπτωση, προσωπικός χώρος είναι αυτός της καλλιτεχνικής και πνευματικής νομιμοποίησης. Ορίζει ό,τι με πλαστικούς και ζωγραφικούς όρους νομιμοποιείται να γίνει πραγματικότητα. Να περάσει από τον απρόσωπο και αφηρημένο χώρο στον προσωπικό, αυτόν που ορίζεται ως συνειδητή καλλιτεχνική έκφραση».

Το Face control (Γκαλερί Ζουμπουλάκη, 28 Μαΐου) συμπληρώνει μια τριλογία. Μετά την ενότητα «Τα χέρια» κι εκείνη των «Κάτω άκρων», τα τωρινά πορτρέτα ολοκληρώνουν μια συνολική ανθρώπινη εικόνα μέσα από τον κερματισμό της. Οι προηγούμενες ενότητες με την εύλογη ή υπόγεια σμειολογία τους, χαρακτηρίζονται από σχέσεις που αναφέρονται στην ιστορία, την αισθητική, την πολιτική, τη συλλογική μνήμη. Στην τωρινή ενότητα γίνεται μια αντιστροφή: τα πορτρέτα –πραγματικά ή φανταστικά– επαναφέρουν το βλέμμα σε ένα χώρο υποκειμενικής μοίρας και περιγράφουν την ιστορία σαν ένα βίωμα προσωπικό.

Ο Γιάννης Ψυχοπαίδης στο εργαστήρι του.

Τα θραύσματα της κοινωνικής ζωής εισχωρούν στο ατομικό πεδίο, του προσδίδουν χαρακτήρα: οι χαρακίες, τα σημάδια εκφράζουν τον διαφορετικό ψυχισμό των προσώπων. «Με λάδια, Ξυλογραφίες, λινόλεουμ, φιλμ, επιζωγραφισμένες πολαρόιντ, έτοιμους καμβάδες των κορνιζάδικων και άλλα μικτά υλικά, προσπάθησα να αποτυπώσω την ανθρώπινη εικόνα σ' ένα διάλογο με την εμπορική εικόνα που κυκλοφορεί. Με διαφορετικούς τρόπους και τεχνικές προσπάθησα να προσεγγίσω το πρόσωπο. Η έκπληξη ήταν στη σχέση που δημιουργήθηκε με τη χαρακτηριστική, την Ξυλογραφία και το λινόλεουμ σε έργα μεγάλων διαστάσεων. Αισθάνθηκα την ανάγκη να ξαναγυρίσω στο αρχέτυπο και στο ουσιώ-

της ΠΕΓΚΥ ΚΟΥΝΕΝΑΚΗ

δες που σε κατευθύνει το μαχαίρι της χαρακτηριστικής –εκεί όπου η χαρακία γίνεται κυριολεξία– το οποίο δεν έχει την πολυτέλεια, τη φλυαρία ή τον πλουραλισμό των άλλων υλικών. Η Ξυλογραφία με γύρισε σε μια αυστηρή αντίληψη σχεδίου. Η τωρινή έκθεση δίνει την ευκαιρία να εξισορροπήσω την έρευνα και τον πειραματισμό μου πάνω στα διαφορετικά υλικά. Να εξισορροπήσω τα πράγματα με λύσεις καθαρά πλαστικές, να επιχειρήσω μίαν επαναφορά σε καθαρά ζωγραφικές αξίες».

Ο Γιάννης Ψυχοπαίδης έχει αποφοιτήσει από το τμήμα Χαρακτικής της ΑΣΚΤ. Στην Ακαδημία Τεχνών του Μονάχου έκανε σπουδές ζωγραφικής. Από τότε δεν ασχολήθηκε σχεδόν καθόλου με τη χαρακτηριστική. Επανέρχεται σ' αυτήν από ανάγκη προς το ουσιώδες, το κυριολεκτικό. Επιχειρεί απαντήσεις σε ερωτηματικά ως προς το σχέδιο και τη λειτουργία του. Θεωρεί ότι οδηγήθηκε στη χαρακτηριστική «από ανάγκη να ξαναγυρίσει στον εκφραστικό τρόπο της λιτότητας, στα βασικά αξιώματα της ζωγραφικής τέχνης. Στη χαρακτηριστική χρησιμοποίησα την Ξυλογραφία γιατί είναι τεχνική ανορθόδοξη. Το σανίδι είναι το πιο πρωτόγονο υλικό, αυτό που αντιστέκεται και σε δυσκολεύει».

Η χαρακτηριστική πράξη ήταν ταυτόχρονα και μια κόντρα απέναντι στη φύση της χαρακτηριστικής. Εκβιάζεται το σχέδιο και μονίμως αγωνιάς αν το ξύλο θα σε παρασύρει με τα νερά του ή θα τα υποτάξεις».

Στην προσωπική πινακοθήκη που επιχειρεί να συστήσει ο καλλιτέχνης στο Face control συνυπάρχουν όλα τα υλικά που έχει χρησιμοποιήσει. Τώρα, τα αναπτύσσει. «Για μένα, τα συγκεκριμένα έργα είναι ένα σκάψιμο στην ύλη. Είναι μια συνειδητή προσπάθεια το σχέδιο να υπάρξει μέσα από την ύλη και όχι να προϋπάρξει ως μια πραγματικότητα έξω από το υλικό της ζωγραφικής». Χαρακτηριστικό της δουλειάς του Ψυ-

Επιζωγραφισμένες φωτογραφίες πολαρόιντ. Τεχνική που επεμβαίνει ζωγραφικά στο πορτρέτο της φωτογραφίας, την οποία ο καλλιτέχνης έχει χρησιμοποιήσει από τη δεκαετία του '70.

χοπαίδη είναι ο κοινωνικός σχολιασμός. Πώς μπορεί να συμβεί αυτό σ' ένα πορτρέτο; «Γίνεται μια προσπάθεια το κοινωνικό υλικό να συγκεκρινθωθεί πάνω στο ίδιο το προσωπικό στις χαρακίες που δηλώνουν τον ψυχισμό του».

Τα φιλμ ή οι έτοιμοι καμβάδες της τυποποιημένης ζωγραφικής που χρησιμοποιώ, υπό μίαν έννοια, αποτελούν κοινωνική αναφορά. Η διπλή πραγματικότητα του προσώπου και της αισθητικής συνυπάρχουν σε κοι-

νό πεδίο. Χρησιμοποίησα ως φόντο καμβάδες και μουσαμάδες κορνιζάδικων, γιατί αυτές οι εικόνες αποτέλεσαν το άλλοθι της μικροαστικής τάξης- υπηρέτησαν ένα καλλιτεχνικό κοινωνικό ψέμα. Αυτή η δουλειά μου επιχειρεί έναν διάλογο ανάμεσα στο κατά συνθήκην ψεύδος, στην προσπάθεια να το ονομάσουμε, να το ανατρέσουμε».

Ο Ψυχοπαίδης επισημαίνει ότι επεδίωξε αυτή η έκθεσή του να βρεθεί χρονικά κοντά με μίαν άλλη που

θα εγκαινιάσει στις 25 Ιουλίου στο Ίδρυμα Κυθωνιαίος στην Ανδρο. Πρόκειται για μίαν αναδρομική παρουσία με τον τίτλο «Διασταυρώσεις», η οποία θα περιλαμβάνει μια αυστηρή επιλογή έργων από το 1962 έως σήμερα.

«Αυτό που με ενδιαφέρει είναι το εξειδικευμένο θέμα του προσώπου να βρεθεί σε δημιουργικό διάλογο με έργα διαφορετικών περιόδων, τα οποία μιλούν για άλλα πράγματα».

